

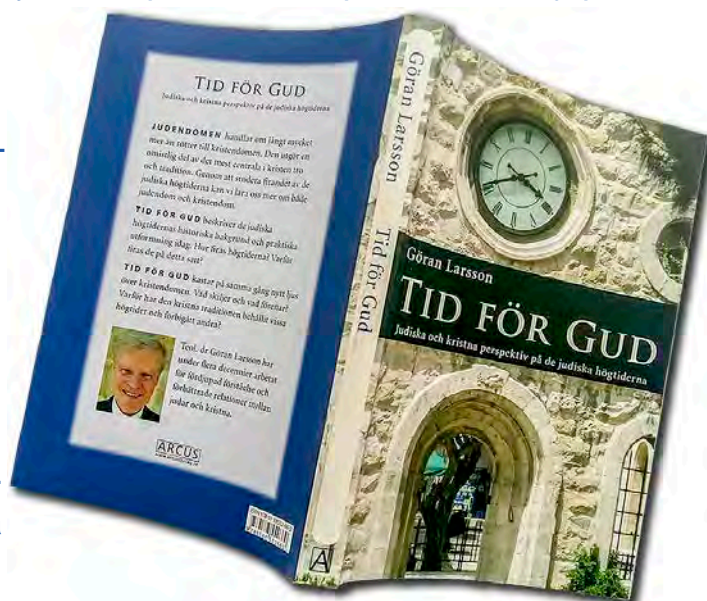
Rundbrev december 2021.

Stockholm den 3 december 2021

Kära vänner!

Så var det åter december efter ett höstmörkt november, och nu lyser adventsljusstakar och ljusslingor upp tillvaron under denna årets mörkaste månad. I söndags tändes det första adventsljuset och samtidigt också det första ljuset i chanukkaljusstaken, vilket inleder den åtta dagar långa judiska tempelinvigningsfesten. Samtidigheten uttrycker i år alltså på ett särskilt sätt samhörigheten mellan judar och kristna, även om motiven för de båda högtiderna är olika. (Om någon vill veta mera om chanukka, går det bra att läsa exempelvis min bok *Tid för Gud*; se https://www.judiskristnarelationer.se/?page_id=268.)

Som bekant är Jubileumsfondens främsta syfte att sprida kunskap om denna djupa samhörighet, vilket också innebär medvetenhet om skillnaderna. Eftersom vi delar samma djupa rotsystem, är det särskilt viktigt att känna och respektera såväl samhörigheten som särarten. Det gäller naturligtvis i synnerhet de yngre grenarna, som haft en kronisk förmåga att söka tränga ut och ersätta de äldre, för att anknyta till det paulinska bildspråket i Romarbrevet 11. Ibland har jag uttryckt det så, att det gäller att känna till såväl bindestrecken som skiljetecknen och att sätta ut dem på rätt ställen. Annars blir det i grunden fel när kristna tecknar bilden av judar och judendom, och samtidigt går så mycket förlorat i den egna

tron. Inte minst handlar relationen mellan judar och kristna om trons konsekvenser. Det judiska folket bär på ett kollektivt minne av förakt, övergrepp och våld som ofta gör att kyrkan, det kristna namnet och korsets tecken associeras med raka motsatsen till vad kristna föreställer sig och kan förstå, om de inte känner till denna historia. Det gäller också här i Sverige.

Nu kanske någon undrar varför jag åter skriver om detta, inte minst när adventsljusen tänds och ett nytt kyrkoår gått in. Anledningen är att det dessvärre inte enbart handlar om en mörk historia som vi äntligen lyckats lägga bakom oss. Gång på gång hör jag ett obehagligt eko ur det förflutna i olika kyrkliga sammanhang, och gång på gång ser jag att de judisk-kristna relationerna ständigt på nytt påfrestas. Ni som under en längre tid läst de här rundbreven vet att jag mycket sällan tar upp dagsaktuella politiska händelser, eftersom mina brev i så fall skulle behöva komma ut betydligt oftare. Dessutom är ju vår fond mest inriktad på bibeltolkning och på en bearbetning av den kristna teologin i förhållande till judisk tro och judiskt liv.

Denna gång måste jag ändå få dela med mig av en oro och en sorg över något som handlar om politik men om mycket mer än så. Det gäller ett kyrkomötesbeslut den 23 november, som än en gång får mig att undra vart Svenska kyrkan är på väg. Det innebär att kyrkomötet beslutat "att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att lyfta frågan om att granska folkrättens tillämpning i Israel och Palestina, även utifrån FN:s apartheidkonvention och romstadgans skrivningar om apartheid, i internationella och ekumeniska organ, i synnerhet i Kyrkornas världsråd och Lutherska världsförbundet." Inte blev det bättre av att kyrkomötet två dagar senare avslog en motion om att kyrkan skulle uppmärksamma Förintelsens minnesdag.

Beslutet har med rätta väckt stor uppmärksamhet – för att inte säga bestörtning – i judiska kretsar, även utanför Sveriges gränser. Judiska Centralrådet skriver bland annat: "Att Svenska kyrkans högsta beslutande organ valt att fatta detta beslut har skadat relationerna mellan Svenska kyrkan och de svenska judiska församlingarna", och Stockholms överrabbin Ute Steyer säger att beslutet sårat Sveriges judar djupt och att det är resultatet av "ett djupt rotat hat mot Israel som har fått fäste i Svenska kyrkan".

Mycket har också skrivits om detta i svensk press, inte bara i tidningar med en kristen profil, så jag förmodar att många av er som läser dessa rader redan känner till vad som hänt. Utrymmet tillåter mig endast att i några punkter sammanfatta vad jag personligen särskilt berörts av.

Först av allt gäller det själva sakfrågan och det ord som förmedlar det bestående intrycket av hela beslutet: apartheid. Få ord kan väl sammanfatta det värsta vi kan föreställa oss av mänsklig ondska så som just detta. Jag har lagt märke till att de värsta ord som människor kan komma på tiderna igenom har kastats mot judarna – och nu mot världens enda judiska stat. Jag vet ingen annan stat än Israel som regelbundet jämförs med Nazityskland – åter det mest fruktansvärda vi kan tänka oss. Men även ordet "apartheid" är ett hatord som ständigt kastas som en skymf mot Israel. De som använder det vet uppenbarligen varken vad apartheid innebar i Sydafrika eller hur lögnaktigt det är när det klistras på staten Israel. Finns det då inga andra länder att jämföra Israel med än Nazityskland och apartheidsystemets Sydafrika? Kanske Iran eller Kina? Men

i propagandan fungerar dessa länder naturligtvis inte, eftersom skillnaderna till Israels fördel då blir så uppenbara. Det gäller också Israels grannländer. Jag kan bara påminna om att i stort sett hela Mellanösterns judiska befolkning plundrades och fördrevs i samband med bildandet av Israel 1948, medan Israel idag har drygt 20% palestinska medborgare med rösträtt och tillgång till samma rättigheter som andra medborgare. Jag läste just att 22% av Israels läkarstudenter utgörs av israeliska araber, vilket alltså med råge skulle motsvara andelen palestinska medborgare. Som bekant ingår även ett islamistiskt parti i den nuvarande regeringskoalitionen.

Mycket kan givetvis sägas om den olösta – och till synes olösliga – konflikten mellan Israel och Palestina, men att demonisera och selektera ena sidan för skärskådning är inget mindre än dubbelmoral och leder inte ett enda steg mot någon lösning. Nu ska det sägas att även Palestina nämns i beslutet, och att motionärerna och kyrkomötets ledning försöker få det att låta som om det därför skulle handla om en sorts balans i synen på de olika parterna i konflikten. Men ingen ska tro annat än att själva drivkraften bakom beslutet och den verkliga måltavlan som vanligt är Israel.

Beslutet är särskilt klandervärt med tanke på att just demoniseringen av staten Israel blivit det vanligaste vapnet mot judar världen över. Det borde inte vara obekant för någon enda i kyrkomötet att även Sveriges judar kan vittna om den stora utsatthet de upplever i vårt land. De i och för sig välkomna försäkringarna från stat och kyrka om att det ska råda nolltolerans mot antisemitism kräver lyhördhet, kunskap och framför allt handling.

Vad vill då kyrkomötet uppnå med denna utredning, och varför tycker de att Svenska kyrkans resurser ska användas på detta sätt? Frågan är verkligen berättigad i en tid när Svenska kyrkan befinner sig i djup kris. Det räcker att nämna medlemstapp och ekonomi, minskad dop- och konfirmationsfrekvens, bristfällig bibelkunskap, svårhanterliga storpastorat med brist på närkontakt mellan församlingar och de som bor där. Kort sagt, de interna och globala problemen är av sådana dimensioner, att det ter sig obegripligt att Svenska kyrkan anser sig vara kallad och kompetent att ständigt ge sig in i den komplexa Mellanösternkonflikten med rötter så djupa att även de mest kunniga och erfarna historiker, teologer, diplomater och politiker tvingats kapitulera. Ämnet är outtömligt, så vad man än försöker uttrycka, känns det som om det på en och samma gång är för mycket och för lite.

På en punkt bör jag förtydliga mig. Det är missvisande att använda begreppen Svenska kyrkan och kyrkomötet – alltså Svenska kyrkans "riksdag" – synonymt. Kyrkan är ingen statsbildning, inte ens en demokratisk sådan. Av kyrkomötets 251 ledamöter är inte mindre än 155 invalda av partipolitiska nomineringsgrupper. Intressant är också att av de 127 ledamöter som röstade ja till apartheidmotionen tillhör 105 dessa grupper, medan nejrösterna uppgick till 103 (6 avstod och 13 var frånvarande). Den största nomineringsgruppen tycks med ett undantag fullt ut ha följt partipiskan. Det är alltså inte långsökt att betrakta detta beslut som ännu ett uttryck för kyrkans beklagliga politisering.

Det stora glappet mellan kyrkan och kyrkomötet visar sig också i den mycket kraftiga opposition som motionen mött från motståndarlägret. Karlstadskyrkans biskop Sören Dalevi har tillsammans med Skarabiskops biskop Åke Bonnier skrivit en mycket klagande och

personlig debattartikel i Kyrkans tidning, som troligen uttrycker vad fler biskopar anser om beslutet (<https://www.kyrkanstidning.se/debatt/beslut-som-kan-rasera-relationen-med-vara-judiska-syskon-lang-tid>). Även ärkebiskopen samt biskoparna i Göteborg, Stockholm, Linköping och Västerås har på olika sätt tagit avstånd från beslutet och kontaktat representanter för Sveriges judar för att beklaga det som skett. Stockholms biskop Andreas Holmberg skriver bland annat till den judiska församlingen: "Jag förstår den upprördhet och besvikelse ni känner och vet att den delas av många i Svenska kyrkan." Minst halva biskopskollegiet har alltså öppet uttryckt reservationer och kritik mot kyrkomötets beslut, och en artikel i tidningen Dagen i tisdags har rubriken "Alla 14 biskopar tar avstånd från Svenska kyrkans beslut" (<https://www.dagen.se/nyheter/2021/11/30/samtliga-biskopar-tar-avstand-fran-kyrkomotesbeslut-om-israel/>). Den bygger på intervjuer med de biskopar som tidigare inte har uttalat sig och som alltså befinner sig på nejsidan. Men egendomligt nog har biskoparna numera inte ens rösträtt i kyrkomötet. Mig veterligt finns det inte någon annan episkopal kyrka i världen där biskoparna på detta sätt har marginaliserats i den kyrka de kallats att leda.

Jag beklagar verkligen att detta jul- och nyårsbrev kommit att handla mera om mörker än om ljus. Men världen är mörk, och det hjälper inte att förtiga eller förneka det. Det enda som hjälper mot mörkret är ljuset, och mörkret har inte fått den slutgiltiga makten över ljuset. Om det påminner chanukka- och adventsljusen, Lucia och den stora högtid som stundar. Vi får låta varje ljus vi tänder bli ett litet uttryck för det hoppet. Än är inte sista ordet sagt. Kyrkan ägs inte av någon här på jorden. Här vill jag gärna citera de ord som avslutade adventsgudstjänsten i S:ta Clara kyrka i söndags: "Kyrkans framtid är god, eftersom kyrkans framtid är Jesus Kristus."

Den här bilden fick jag igår kväll av vänner i Jerusalem som jag lärde känna redan 1972. Den påminner om att det sjätte chanukkaljuset tändes tillsammans med de båda sabbatsljusen.

Det är oundvikligt att också ge en liten uppdatering av coronapandemin och hur den påverkar vårt arbete. Med glädje och tacksamhet kan jag meddela att jag igår fick min tredje spruta. Det är ingen självklarhet i en värld där så många människor sorgligt nog saknar möjlighet att få tag i vaccin och där sjukvården saknar resurser att hjälpa. Jag är också glad över att det åtminstone tills alldeles nyligen såg ut som om pandemin var på tillbakagång. Men nu har en ny variant med namnet omikron snabbt börjat sprida sig över världen. Hur smittsam och farlig den är återstår att se, och det gör förutsägelser om läget nästa år osäkra. Jag har dock bokat in samlingar efter julhelgen och även en kurs i Hong Kong i mars i förhoppning om att de ska gå att genomföra.

Som jag brukade göra före pandemin, meddelar jag här programmet för mina offentliga möten med tanke på er som bor i närområdet och kanske kan närvara. Kontaktpersonerna kan ge er mera information om mötena.

Detta är vad som hittills är inbokat:

Januari

- Ons 26 Falun: Stora Kopparbergs kyrka kl. 19:15-20:30.
Kontakt: Anna Frydenberg, Anna.Frydenberg@svenskakyrkan.se,
tel. 023-702094.
- Tor 27 Västerås: Domkyrkan kl. 16:00, Förintelsens minnesdag.
Stadsbiblioteket, hörsalen, föredrag kl. 19:00.
Kontakt: Stefan Stuesson, stefan.stuesson@gmail.com,
tel. 073-4369450.
- Fre 28 Smålandsstenar: Föredrag i Pingstkyrkan, Södra Nissastigen 20, kl.19.
Kontakt: Gunnar Löfgren, gunnar.y.lofgren@svenskakyrkan.se,
tel. 070-3162164.
- 29-30 Ljungby: Pingstkyrkan, Olofsgatan 16.
- Lördag 29: Bibelstudium I, kl. 15:00. Bibelstudium II, kl. 17:00.
- Söndag 30: Gudstjänst. Kontakt: Christian Andersson, frilleandersson@hotmail.com,
tel. 073-3325718.

Februari

- Sön 6 Spekeröd: Högmässa i Spekeröds kyrka kl. 11:00.
Därefter föredrag i församlingshemmet. Kontakt: Hans Hansson,
hans.hansson@svenskakyrkan.se, tel. 070-1907700.
- Mån 7 Värnamo: Föredrag i Allianskyrkan, Jönköpingsvägen 12, kl.18:30.
Kontakt: Lennarth Ekerstam, lennarth.ekerstam@gmail.com,
tel. 072-3316297.
- Ons 9 Skara: Föredrag i Mariasalen, Kyrkans hus, Malmgatan 3, kl. 18:30.
Kontakt: Britt-Marie Hjertén, brittmarie.hjerten@svenskakyrkan.se,
<https://www.svenskakyrkan.se/skara>, tel. 0511-26510.
- 12-13 Örebro: Kristet Center, Pionjärgatan 1. Möte lördag kväll kl. 18:00 och
söndag kl. 10:00. Kontakt: Tommy Hagsten,
tommy.hagsten@kristetcenter.se, tel. 019-325007.

Dessutom är jag inbjuden av Israelgruppen i Betlehemskyrkan, Rehngatan 20, Stockholm, att hålla en serie bibelstudier över Symeons lovsång i Lukas 2:29-32. Vi möts i samlingsalen på Café Utsikten längst upp på 6 våningen den 4 och 18 februari samt den 4 mars, kl. 18:00.

Kontakt: Lars-Åke Spånberger, larspa@bredband.net, tel. 073-0383848.

Det går också bra att kontakta honom om ni vill beställa någon av fondens böcker, vilket innebär ett välkommet stöd till vårt fortsatta arbete. Kanske kan den också bli en julgåva som får berika helgen och det nya året för någon.

Först och sist vill vi i Jubileumsfondens styrelse nu tacka er för ljuset ni spridit genom er

svårigheter på grund av den fortsatta pandemin. Det kan aldrig sägas för ofta: utan er kunde fonden inte fortsätta sitt arbete!

Vi ser med glädje och tillförsikt fram emot ännu ett verksamhetsår och önskar er allt gott inför det nya år som snart går in.

Med de varmaste hälsningar,

Er tillgivne

Göran Larssons jubileumsfond för judisk-kristna relationer

Adress i Sverige: Sommarvägen 1, 177 61 Järfälla; tel. 0730949504

E-postadress: goran.larsson@judiskkristnarelationer.se

Hemsida: www.judiskkristnarelationer.se

PlusGiro: 195 85 45-4; Bankgiro: 5374-4249

Swish: 1230 872 424

Chanukkaljus på Zionstorget i Jerusalem.